

Kórejská vojna

Konflikt bez víťaza a mieru

JOZEF GENZOR

Li Syn-man (I Sung-man, Syngman Rhee), prvý prezident Kórejskej republiky a Douglas MacArthur, najvyšší veliteľ spojeneckých síl na základni vzdušných síl Kimpo
Licencia: Public Domain
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/82/Syngman_Rhee_2.jpg

GENZOR, Jozef. The Korean War. A conflict without a winner and a peace settlement. *História*, 2017, 16, 4, pp. 22 – 28.

After more than seventy years of peace in most of Europe, it is difficult to imagine the terror of hostile armies, fire bombs, divided families, desperate flight from one refugee camp to another when the front moves, the struggle for survival among hundreds of thousands of people in a similarly desperate position, homeless and in fear of repression from one side or the other. The Korean War was one of the bloodiest local conflicts of the 20th century and it cost billions of roubles and dollars. In the end, after three years of war, the dividing line between the two Koreas remained more or less where it was at the beginning – on the 38th parallel. Key words: Divided Korea, I Sung-man, Kim Il-song. Korean War, Participation of Stalin and Mao Ce-tung in the war, Course of the war, Ceasefire agreement.

Až do roku 1990 sa u nás v školách učilo a v tlači dôsledne tvrdilo, že v kórejskej vojne ako prvá zaútočila Južná Kórea. Po novembri 1989 sa otvorila možnosť nezaújato opísať okolnosti vzniku kórejskej vojny. S odstupom času však už len málokto mal akú-takú predstavu o čo vlastne v júni 1950 išlo.

Oslobodenie a rozdelenie Kórey

Kórejčania 35 rokov trpeli pod drsnou japonskou nadvládou, no po skončení vojny sa namiesto vlastného slobodného štátu dočkali rozdelenia svojho polostrova na dve časti. Bol to danajský dar dvoch armád, ktoré o sebe hovorili ako o „osloboditeľoch“. V skutočnosti však ani

jedna z nich neprejavovala voči Kórejčanom nejaké osobitné priateľské city. Spojené štáty a Sovietsky zväz si medzi sebou rozdelili Kórejský polostrov pozdĺž 38. rovnobežky na dve časti a potom sa jedni i druhí usilovali zaviesť vo svojej oblasti celkom odlišnú ideológiu. Severná Kórea, okupovaná sovietskymi jednotkami, presadzovala komunisticky orien-

tovanú revolučnú ideológiu. V Južnej Kórei, ktorá bola pod americkou vojenskou správou, sa predpokladalo formovanie kapitalistického konzervatívneho režimu založeného na trhovej ekonomike.

Vytvorenie dvoch okupačných zón malo nedorozumenie následky na formovanie jednotného nezávislého štátu, keďže demarkačná čiara sa čoraz viac stávala

hranicou medzi obidvoma časťami Kórey. Otázka 38. rovnobežky, zjednotenie a získanie nezávislosti sa stali predmetom úsilia i ostrého a zložitého vnútropolitického boja rozličných skupín vo vnútri krajiny a predmetom rokovania veľmocí.

V decembri 1945 došlo k zásadnejšiemu prerokúvaniu tohto problému na vyššej úrovni. Na moskovskej konferencii ministrov zahraničných vecí ZSSR, USA a Veľkej Británie (neskôr uznesenie o Kórei schválila aj Čína) bol prijatý návrh na obnovu Kórey ako jednotného nezávislého štátu, založeného na demokratických zásadách, a to do piatich rokov. Dovtedy mala byť Kórea v poručníckej správe uvedených štyroch mocností.

Z predstaviteľov sovietskeho a amerického velenia v Kórei sa utvorila sovietsko-americká zmiešaná komisia, ktorá mala na základe konzultácií s predstaviteľmi kórejského politického života pripraviť utvorenie dočasnej kórejskej vlády. S ňou sa mali prerokovať zásady poručenskej správy a predložiť ich potom štyrom mocnostiam na schválenie.

V januári 1946 sa však zástupcom sovietskeho a amerického velenia nepodarilo dosiahnuť dohodu v otázke dopravy, pohybu osôb, poštového styku a obchodu medzi obidvoma zónami. V marci až máji 1946, a opätovne na jar 1947, zasedala v Soule zmiešaná komisia. Ani jej sa však nepodarilo uviesť do života výsledky moskovskej konferencie.

Spojené štáty predložili v roku 1947, napriek protestom ZSSR, kórejskú otázku na program rokovania OSN. Na návrh USA bolo prijaté uznesenie o usporiadaní celokórejských volieb pod dohľadom OSN. Úrady Severnej Kórey však odmietli uznať právomoc OSN a členov komisie nepustili na sever krajiny. Voľby sa tak konali (10. 5. 1948) len na území južne od 38. rovnobežky. Na základe výsledkov bola 15. augusta vyhlásená Kórejská republika, ktorej prvým prezidentom sa stal 73-ročný Li Syn-man (správne I Sung-man). O niečo neskôr ako na juhu sa konali voľby aj v Severnej Kórei a 9. septembra bola vyhlásená Kórejská ľudovodemokratická republika. Hlavou štátu sa stal 36-ročný predseda rady mi-

nistrov Kim Ir-sen (správne Kim Il-song).

Rozdelenie Kórey tak bolo definitívne potvrdené. Dočasná línia vojenských operácií sa stala hranicou, ktorá rozdelila jeden národ na dva celkom odlišné a v niektorých obdobiach krajne nepriateľské svety. Trauma Kórejčanov bola bezhraničná, veď ich krajina v celej svojej histórii tvorila jeden celok a o jej rozdelení nikdy predtým nebolo ani náznaku. Obidva kórejské štáty sa pasovali do role jediného legitímneho predstaviteľa celej Kórey. Tento stav trval do septembra 1991 keď Kórejská republika a Kórejská ľudovodemokratická republika boli prijaté do OSN.

Stalinov a Mao Ce-tungov podiel na kórejskej vojne

Poznatzky zo Stalinovho archívu, z ktorého

Kim Ir-Sen (Kim Il-song, Kim Il Sung) a Mao Ce-tung (Mao Zedong)
Zdroj: GettyImages

Prvá fáza kórejskej vojny

Autor: 下一次登录

Licencia: CC0

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c8/Korea_War_Phase_I.svg/2000px-Korea_War_Phase_I.svg.png

niektoré časti boli v Rusku uverejnené po roku 1992 umožňujú rekonštruovať skutočný obraz prípravy, rozdúchavania a priebehu kórejskej vojny. Je to pravdepodobne prvé dokumentárne svedectvo o dramatických udalostiach zo začiatku 50. rokov 20. storočia na Kórejskom polostrove.

Na prelome 40. a 50. rokov 20. storočia začalo prituhovať. Včerajší spojenci sa na seba pozerali opäť s nedôverou. Stalin si síce uvedomoval, že USA sú silnejšie a fakticky nezraniteľné, napriek tomu neprestával všemožne rozdúchávať antikoloniálny a antiimperialistický boj v duchu kominternovského myslenia. To znamenalo usilovať sa o to, aby v konečnom dôsledku bol celý svet „červený“.

Kim Ir-sen výrazne podporovaný sovietskymi tútormi podával z Pchjongjangu hlásenia o úspechoch „socialistickej výstavby“ vo svojej krajine a žiadal, aby ho Stalin prijal v Moskve. Stretnutie sa konalo 5. marca 1949. Dohodol sa na ňom charakter vojenskej pomoci, príprava kórejských dôstojníkov v Sovietskom zväze, hovorilo sa aj o iných otázkach, najmä o rozvoji hospodárskych vzťahov. Problém vojenského zjednotenia obidvoch častí Kórey sa zatiaľ obchádzal. V priebehu roka 1949 však prúdili zo ZSSR do KĽDR dodávky bojovej techniky.

Kľúčovým momentom sa pravdepodobne stala správa generálplukovníka

Vojaci americkej pechoty v oblasti Pusan (4. september 1950)
Autor: US Army
Licencia: Public Domain
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3b/Pusan_Pe-rimeter_Sept_4.jpg

V depeši odoslanej z Moskvy okolo 30. júna však Štykovi dôrazne prikázal, že títo ľudia musia oficiálne vystupovať ako dopisovatelia

Pravdy a že on sám „osobne zodpovedá pred sovietskou vládou za to, že nepadnú do zajatia“. V ďalších fázach konfliktu sa na bojoch priamo zúčastnili aj sovietski letci.

Po rýchlych vojenských úspechoch Severokórejčanov, dobytí Soulu a mnohých iných miest sa zdalo, že osud vojny je spečatený. Stalin už blahoželal Kim Ir-Senovi. Avšak 16. septembra 1950 zasadili Juho-kórejčania spolu s Američanmi severokórejským vojskám mohutný protiúder a vzápätí postúpili na sever až k čínskej hranici.

Dňa 1. októbra minister zahraničných vecí KĽDR odovzdal Štykovi Kim Ir-Senovu mimoriadnu depešu pre Stalina. V rozsiahlom liste, ktorý nepochybne pomáhali zostaviť aj sovietski poradcovia, severokórejský vodca opísal vývoj situácie na fronte a žiadal pomoc od Sovietskeho zväzu. Ak by sa to z akýchkoľvek príčin nedalo uskutočniť, chcel pomoc pri vytvorení medzi-

národných dobrovoľníckych jednotiek v Číne a ostatných ľudovodemokratických krajinách.

Na váhu politickej prestíže sa dostali nielen ambície Kim Ir-Sena ako „veliteľa osloboditeľa“, ale aj Stalina s Mao Ce-tungom, ktorí túto vojnu odobrili. Sovietsky diktátor napísal dôrazný list Mao Ce-tungovi, v ktorom sú okrem iného riadky, pri ktorých čítaní ešte aj dnes tuhne krv v žilách.

Píše sa v ňom o možnosti tretej svetovej vojny: „USA môžu kvôli prestíži začať veľkú vojnu; do nej vtiahnu Čínu a potom aj ZSSR, ktorý je spojený s Čínou zmluvou o vzájomnej pomoci. Treba sa toho báť? Podľa môjho názoru nie, lebo spolu budeme silnejší ako USA a Anglicko. A iné európske kapitalistické krajiny bez Nemecka, ktoré dnes nemôže poskytnúť USA nijakú pomoc, nepredstavujú vážnu vojenskú silu. Ak je vojna nevyhnutná, nech je radšej teraz, a nie o niekoľko rokov, keď sa japonský militarizmus stane spojencom USA“.

Aj Mao-Ce-tung sa stotožnil s tvrde-

Vylodenie jednotiek OSN v Korei
Autor: US Army
Licencia: Public Domain
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/50/UN_troops_offload.jpg

Terentija Fomiča Štykova z 19. januára 1950, ktorý sa roku 1948 stal sovietskym veľvyslancom a prvým politickým poradcom Kim Ir-sena. V správe sa uvádzalo, že Kim Ir-sen celé noci nespí, premýšľa o zjednotení, ale jeho partizáni to nedokážu urobiť. Ak by zaútočil Li Syn-man, bude treba prejsť do protiútok, lenže Li Syn-man neútočí. Kim Ir-sen si chcel vyžiadať od Stalina povolenie na útok proti Južnej Korei. Niekoľko dní po stretnutí (4. 2. 1950) s Kim Ir-Senom poslal Štykov Stalinovi hlásenie, v ktorom tlmočil prosbu premiéra o urýchléné poskytnutie nového úveru zo ZSSR na nákup zbraní. Kim Ir-sen žiadal o povolenie zvýšiť počet peších divízií na desať. Kvôli tomu bolo treba sformovať tri doplňujúce jednotky.

Po konzultácii s Pekingom Stalin 9. februára súhlasil s prípravou mohutnej operácie na Kórejskom polostrove. Odobril tak zámer Pchongjangu vojen-sky zjednotiť celú krajinu. Tento dátum je vlastne začiatkom prípravy KĽDR na útočnú vojnu. Stalin si však vymienil, že Sovietsky zväz poskytne iba materiálnu podporu a priamo sa do bojov nezapojí.

V tajnej depeši z konca mája 1950 informoval Štykov Stalina, že organizačná príprava celej akcie sa skončí 1. júna a že s útokom sa ráta na konci júna, ešte pred začiatkom júlových dažďov. Stalin spočiatku zásadne odmietal účasť sovietskych poradcov v rámci severokórejských bojových jednotiek. Po obsadení Soulu však ich zaradenie do generálneho štábu i do jednotlivých útvarov povolil.

Vykládanie vojenskej techniky v prístave Inčchon (16. september 1950)

Autor: US Army

Licencia: Public Domain

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/92/Battle_of_Inchon.png

ním, že ak sa má bojovať, nech sa bojuje teraz, no predsa začal zvažovať všetky „za“ a „proti“. Stalin napäto čakal. Číňania totiž mohli situáciu zachrániť. Diktátor sa rozhodol, že svoje vojská nasadí iba v najkrajnejšom prípade, aj keď už predtým rozhodol o pomoci sovietskeho letectva z čínskych letísk. Mao Ce-tung napokon súhlasil s priamou vojenskou podporou Severokórejčanov a oznámil to Moskve.

Keď sa front roku 1951 ustálil na 38. rovnobežke, Stalin postupne stratil záujem na kórejskej vojne a Andrejovi J. Vyšinskému prikázal, aby dal podnet na mierové rozhovory. Pochopil, že na diplomatickom poli môže dosiahnuť viac. Dňa 19. septembra 1952 sa stretol v Moskve s Čou En-lajom. Posudzovali spolu možnosti zachovať čínske pozície v Severnej Kórei a formu výmeny vojnových zajatcov. Potvrdil, že Číne dodá zbrane pre 60 pozemných divízií napriek tomu, že sa v tom čase konali rozhovory o mieri v Kórei.

Stalinovi zostávalo ešte poldruha roka života. Nedozvedel sa už, že vojna v Kórei, ktorú odobril, sa skončila 27. júla 1953 dohodou o zastavení paľby. Neplodný, obľudný nápad riešiť problém silou zbraní mal katastrofálne následky, ale kremeľského diktátora svedomie nikdy nehrýzlo. Kórejský konflikt bol poslednou vojnovou epizódou v politickej biografii J. V. Stalina.

Priebeh vojny

Vzťah obidvoch častí Korey narúšali neprestajné incidenty na 38. rovnobežke. Napätie napokon vyvrcholilo otvoreným konfliktom, keď severokórejské vojská podnikli 25. júna 1950 bez vyhlásenia vojny ozbrojený útok na územie Kórejskej republiky. Trojročný konflikt sa člení na štyri fázy či etapy.

Prvá fáza (25. 6 – 14. 9. 1950)

Včasná 25. júna Severokórejčania bez problémov prelomili chatrnú juhokórejskú obranu a troma hlavnými prúdmi sa valili na juh – pri Žltom mori cez Käsong a Pchanmundžom smerom na Soul, uprostred v smere na mesto Čchunčchon a na východnom pobreží v smere na Kangnung a Samčchok. Tam použili aj výsadky do tyla Juhokórejčanov.

Prekvapenie bolo dokonalé a trvalo niekoľko hodín, kým sa juhokórejská obrana ako-tak sformovala. Medzitým však už padlo starobylé mesto Käsong a večer stáli komunistické tanky na predmestiach Soulu. Svoju úlohu zohrala aj skutočnosť, že bola nedeľa a mnohí vojaci boli na priepustky mimo svojich útvarov.

Po troch dňoch padol Soul, hlavné mesto Južnej Kórey. K tragédii milióna vtedajších obyvateľov hlavného mesta prispelo aj takticky chybné rozhodnutie zlikvidovať hneď na začiatku bojov všet-

ky mosty vedúce cez rieku Hangang. Mal sa tak zastaviť postup útočníka, ale výsledok bol opačný. Civilní obyvatelia aj ustupujúca juhokórejská armáda ostali v komunistickom obklúčení. Uteklo iba asi stotisíc osôb. Na začiatku septembra obsadili Severokórejčania 90 % územia Južnej Kórey s 92 % jej obyvateľstva. Neobsadený ostal takzvaný Pusanský

perimeter, ohraničujúci nevelké územie 80 krát 80 kilometrov na juhovýchode Kórejskej republiky.

Kórejská otázka sa 27. júna dostala na program rokovania Bezpečnostnej rady OSN. Za neprítomnosti sovietskeho zástupcu bola KĽDR označená za agresora a uznaná vinnou za rozpútanie vojny. Schválená rezolúcia vyzývala členské štáty OSN, aby pod jej mandátom poskytl Južnej Kórei pomoc na odrazenie útoku. Na výzvu okrem Spojených štátov, ktorých jednotky tvorili absolútnu väčšinu spojeneckých jednotiek, zareagovali Austrália, Belgicko, Etiópia, Filipíny, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Juhoafrická únia, Kanada, Kolumbia, Luxembursko, Nový Zéland, Thajsko, Turecko a Spojené kráľovstvo. Zdravotnícku pomoc poskytl Dánsko, India, Nórsko, Švédsko a Taliansko. Severokórejčania si však z rezolúcie OSN ťažkú hlavu nerobili a ďalej postupovali na juh.

Americké tanky M26 Pershing v centre Soulu počas druhej bitky o mesto. V popredí jednotky Spojených národov eskortujú severokórejských väzňov.
Autor: Naval Historical Center photo 96974
Licencia: Public Domain
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/M26_Pershing_Seoul_1950.jpg

Delegáti OSN pred odletom na rokovania o prímerí (10. 7. 1951). Zľava: kontraadmirál Arleigh A. Burke (OSN), generálmajor letectva Laurence C. Craigie (USA), generálmajor Paik Sun Yup (Kórejská republika), viceadmirál C. Turner Joy (OSN), vedúci delegácie generálmajor Matthew B. Ridgway (USA) a major Henry I. Hodes (USA)
 Autor: US Navy
 Licencia: Public Domain
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ef/Korea_delegation.jpg

na pevnosť chrániacu vstup do morských úžín pred Inčchonom. Po dobytí Wolmida sa začali 15. septembra o šiestej večer vyloďovať prví vojaci na pevninu. Súčasne úspešne pokračovala rýchla ofenzíva pozemných vojsk OSN od Pusanu smerom na Soul. Tieto vojská sa 28. septembra spojili s inváznyimi jednotkami a dobyli Soul.

Vojenské sily OSN sa však v Soule nezastavili. Pokračovali ďalej na sever a 1. októbra prekročili 38. rovnobežku. Severokórejská armáda len slabo odporovala, a tak sa 25. októbra dostali Američania až na kórejsko-čínsku hranicu a mali obsadený fakticky celý Kórejský polostrov.

Tretia fáza (25. 11. 1950 – 24. 1. 1951)

Zásadný obrat nastal keď sa do bojov vložila čínska armáda. Okolo pol milióna čínskych „dobrovoľníkov“ ovládlo front a prinútilo Američanov na ústup. Začiatkom decembra dobyli Číňania so Severokórejcami hlavné mesto KĽDR Pchjong-ang a odrezali ústupovú cestu niekoľkým americkým divíziám, ktoré sa len horko-ťažko stihli evakuovať po mori.

Koncom decembra obsadili komunistické vojská celú severnú časť Kórey, 25. decembra prekročili 38. rovnobežku a 4. januára 1951 nakrátko dobyli Soul. Zastaviť sa ich podarilo až niekoľko desiatok kilometrov na juh od hlavného mesta Kórejskej republiky.

Štvrtá fáza (25. 1. 1951 – 27. 7. 1953)

Jednotky OSN zatlačili komunistické vojská na sever od 38. rovnobežky. Generál MacArthur, zástanca „tvrdého kurzu“, presadzoval vytlačenie komunistov z Kórey a rozšírenie vojny do Číny. Usilo-

Ako prvá poskytla pomoc juhokórejským vojakom 24. pešia divízia americkej armády, ktorá bola urýchlene presunutá z Japonska. Do bojov zasiahla 5. júla, ale jej sily na Severokórejcánov nestačili. Severokórejské vojská neprestali postupovať na juh a zakrátko obsadili celú juhovýchodnú Kóreu až ku Kórejskému prielivu, ktorý oddeľuje pevninu od ostrova Čedžudo a od Japonska.

Koncom júla dorazili do Pusanu ďalšie tri americké pešie divízie a päť tankových práporov. Tie sa spolu s Juhokórejcami pokúsili zastaviť útok protivníka na rieke Naktonggang. Ani to sa však nepodarilo a do 5. septembra postúpili vojaci KĽDR ešte ďalších asi dvadsať kilometrov za túto riekou. Tým dosiahli maximum svojich územných ziskov. Južnej Kórei ostalo jediné veľké mesto – prístav Pusan.

Severokórejcania sa síce tešili z triumfu, ale zároveň sa začali boriť s viacerými problémami. Predovšetkým viazlo zásobovanie, lebo dobyté južné územia boli spustošené bojmi a spojenie so Severom bolo obťažné a zdĺhavé.

Druhá fáza (15. 9. – 24. 11. 1950)

Vojská OSN začali protiofenzívu riskantným námorným a leteckým výsad-

kom v Inčchone. Plán, ktorého podstatou bola invázia amerických námorných síl na západnom pobreží Kórejského polostrova, len asi 50 kilometrov od Soulu, predložil hlavný veliteľ vojsk OSN, americký generál Douglas MacArthur. Prekvapujúce vyloďenie amerických vojsk priamo na najcitlivejšom, ale aj dokonale chránenom mieste severokórejských pozícií malo rozložiť protivníkovu obranu a spolu s prudkým útokom pozemných vojsk od juhu viesť k rýchlemu pádu Soulu.

Deň vyloďenia bol stanovený na 15. septembra 1950, ale už od konca augusta sa začali rozsiahle dezinformačné bojové akcie, pri ktorých bolo sústavne bombardované najmä východné pobrežie Kórey. Cieľom bolo upútať nepriateľovu pozornosť, že invázia sa uskutoční práve tam.

Akcia sa začala 10. septembra sústredeným leteckým a delostreleckým útokom na malý neobývaný ostrovček Wolmido, ktorý Severokórejcania premenili

Dohoda o prímerí bola podpísaná 27. júla 1953. Vľavo Lieut. Gen. William Kelly Harrison Jr. (delegát OSN), vpravo Nam Il (zástupca KĽDR)
 Autor: U.S. Department of Defense (F. Kazukaitis. U.S. Navy)
 Licencia: Public Domain
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b5/Korean_War_armistice_agreement_1953.jpg

val sa presvedčiť amerického prezidenta Harryho Trumana, aby súhlasil s použitím atómových zbraní proti Číne. Truman mu však nedovolil bombardovať mosty cez hraničnú rieku Amnokkang (Ja-lu-ťiang) a ani zapojiť jednotky tchajwanskej armády do bojových akcií na strane OSN. Napokon bol MacArthur po verejnej kritike prezidentovej politiky 10. apríla 1951 odvolaný z veliteľského postu. Novým hlavným veliteľom vojsk OSN sa stal generál Matthew B. Ridgway.

Túto etapu vojny charakterizuje prechod k pozičnej vojne, taktika obmedzených útokov a pomerná stabilizácia frontu. Severokórejčania a Číňania sa síce koncom apríla 1951 stiahli zo Soulu, ale všetky ďalšie snahy získať vojenskú prevahu a podniknúť novú ofenzívu sa skončili pre Američanov fiaskom. Rokovanie o prímerí sa začalo 10. júla 1951, ale boje pokračovali aj počas ďalších dvoch rokov. Najväčším problémom dlhotrvajúcich rokovaní bola otázka línie prímeria a repatriácie zajatcov. Až po Stalinovej smrti v marci 1953 prevládla obojstranná ochota ukončiť boje.

Vojna bez víťaza a bez mieru

Dohoda o prímerí bola podpísaná 27. júla 1953. Stanovila demarkačnú líniu (stala sa ňou línia frontu), vytvorenie demilitarizovaného pásma v šírke štyroch kilometrov popri tejto línii (dva kilometre na sever a dva kilometre na juh od nej), potvrdila zásadu nezvyšovať stavy vojsk ani počty a typy zbraní, určila spôsob repatriácie zajatcov. V Pchamundžome bola vytvorená osobitná konferenčná oblasť na rokovanie Vojenskej komisie pre prímerie, kde sa prerokovávali rozličné incidenty a prípady porušovania dohody.

Jeden z tunelov pod 38. rovnobežkou objavený armádou Kórejskej republiky roku 1975 v lokalite Čchorwon (Cheorwon)
Zdroj: GettyImages

Kim Ir-sen (Kim Il-song)
– kult osobnosti
Autor: Kok Leng Yeo
Licencia: CC BY 2.0
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d1/Victorious_Fatherland_Liberation_War_Museum%2C_Pyongyang%2C_North_Korea-1.jpg

Taktiež sa stanovili podmienky práce Repatriáčnej komisie neutrálnych štátov a Dozornej komisie neutrálnych štátov (DKNŠ). Členmi DKNŠ sa za „severnú“ stranu stalo Československo a Poľsko, za „južnú“ Švajčiarsko a Švédsko. Do roku 1956 DKNŠ dozerala na plnenie dohody i v desiatich vstupných prístavoch na severe a juhu, od roku 1956 už len v Pchamundžome. Počas štyridsiatic rokov sa v DKNŠ vystriedalo niekoľko sto českých a slovenských dôstojníkov. V januári 1993 však Severná Kórea neuznala Čechov ani Slovákov za nástupcov rozdeleného Československa a ich činnosť ukončila. O dva roky nato vypovedala aj Poliakov, čím celá komisia vlastne stratila význam. Švajčiari a Švédi však v Pchamundžome ostali aj naďalej.

V súvislosti s kórejskou vojnou treba pripomenúť, že ako znepriatelené strany proti sebe nestáli a nestoja dva kórejské štáty, ale KĽDR a OSN. Komunistická Severná Kórea nikdy vojnu Juhu nevyhlásila, jej vojská jednoducho 25. júna 1950 prekročili demarkačnú čiaru na 38. rovnobežke a zaútočili na Kórejskú republiku.

ku. Dohodu o prímerí podpísali predstavitelia OSN, Severnej Kórey a Číny pričom Južná Kórea svoj podpis nikdy nepripojila.

Tri roky bojov nič nevyriešili, iba zničili obidve časti krajiny. Straty na ľudských životoch boli obrovské. Na Juhu sa celkový počet vojenských i civilných obetí, t. j. padlých v boji, popravených, zranených, unesených a nezvestných vyčísľuje počtom 1 300 000 ľudí. Zničená bola takmer polovica priemyselných podnikov, tretina obytných domov a väčšina infraštruktúry. Presné údaje z KĽDR nie sú síce dostupné, ale predpokladá sa, že tamajšie vojnové škody boli ešte väčšie. V Severnej Kórei s polovičnou populáciou sa počet obetí odhaduje na 1 500 000 ľudí, čínskych „dobrovoľníkov“ na 900 000. Intenzívne plošné bombardovanie počas troch rokov zdevastovalo krajinu a mnohé mestá ľahli popolom. Zahynulo vyše 33 000 Američanov a 3 000 príslušníkov jednotiek OSN. Podľa rozličných zdrojov sa údaje odlišujú.

Na väčšine územia Európy si po viac ako sedemdesiatich rokoch mierového života len ťažko vieme predstaviť teror nepriateľských armád, zápalné bomby, rozdelené rodiny, zúfalé úteky z jedného utečeneckého tábora do druhého pri presúvaní frontu, následný boj o prežitie medzi státisícmi ľuďmi v podobnej beznádejnej situácii, bez domova, v strachu z represálií z tej či onej strany. Bol to jeden z najkrvavejších lokálnych konfliktov v 20. storočí a stál mnoho miliárd rubľov i dolárov. A napokon, po troch rokoch

vojny, ostala deliaca čiara medzi obidvo-
ma Kóreami v podstate tam, kde bola na
začiatku – na 38. rovnobežke.

Dôvetok

Severokórejský diktátor Kim Ir-sen ne-
prestal až do smrti snívať svoj sen o vo-
jenskom zjednotení Kórejského polo-
strova. Svedčia o tom štyri tunely pod
38. rovnobežkou, ktorými sa chcel so
svojou armádou opäť dostať na juh.
Juhokórejčania ich postupne objavili
v rokoch 1974, 1975, 1978 a 1990. Prvé
tri boli vyhlbené na západe polostrova
v blízkosti Soulu, štvrtý bol prekopaný
na východnej strane. Bájke o tom, že pod
38. rovnobežkou chceli dolovať uhlie,
zrejme neveria ani sami Severokórejčie-
nia. Nikoho neoklame ani to, že niektoré
žulové steny natreli na čierne, čo malo
vyvolať dojem antracitových slojí.

Situácia na Kórejskom polostrove bez
mierovej zmluvy ostáva napätá. Okolo
hranice medzi Severnou a Južnou Kóreou
sa sústreďuje množstvo vojenského vy-
bavenia a vojakov. Severokórejská armá-
da patrí k najväčším na svete, má viac ako
milión vojakov a približne 75 % z nich je
rozmiestnených do 100 kilometrov od de-
militarizovaného pásma. V juhokórejskej
armáde slúži asi 650 000 vojakov. Obidva
štáty sú vybavené námornými, leteckými
a raketovými základňami, majú jadrové
reaktory. Severná Kórea navyše vlastní
viacero zariadení na výrobu chemických
zbraní i jadrové zariadenia.

PhDr. Jozef Genzor (1939)

vyštudoval kórejský jazyk a dejiny Ďa-
lekého východu na Filozofickej fakulte
Karlovej univerzity v Prahe. Od roku
1961 (okrem rokov 1965 – 1967, keď
pôsobil ako prekladateľ na obchod-
nom oddelení Veľvyslanectva ČSSR
v Pchjongjangu v KĽDR) do roku 2010
pracoval v Kabinete orientalistiky,
resp. od roku 2004 v Ústave orienta-
listiky SAV. Je autorom viacerých štú-
dií týkajúcich sa problematiky Kórey
a Filipín.